

ISSN 2413-3337

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія:
ЛІНГВІСТИКА
Випуск 34

Херсон-2018

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ГРАМАТИЧНА СТРУКТУРА МОВИ

Воробець О.Д. ПОШИРЕННЯ ЯК СИНТАКСИЧНА КАТЕГОРІЯ НЕЕЛЕМЕНТАРНОГО РЕЧЕННЯ.....	7
Горобець Р.І. МОВА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ ДЛЯ ДІТЕЙ: З ІСТОРІЇ ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ.....	11
Климович С.М. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ АБРОМОРФЕМ ЗА СПІВВІДНЕСЕНІСТЮ З БАЗОВИМ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯМ.....	15
Коч Н.В. К ВОПРОСУ О КОГНИТИВНОЙ МЕТАФОРЕ КАК ГНОСЕОЛОГИЧЕСКОМ ФЕНОМЕНЕ: БАЗИСНЫЕ И ТРАНСЛИРУЮЩИЕ МЕТАФОРЫ.....	19

РОЗДІЛ 2

УКРАЇНСЬКА МОВА

В ЛІНГВОКУЛЬТУРНОМУ АСПЕКТІ

Вовк А.В. СИНТАКТИКО-СТИЛІСТИЧНІ МАРКЕРИ ЗМІНИ ПОРЯДКУ СЛІВ ВИХІДНОЇ МОДЕЛІ РЕЧЕННЯ В «ЩОДЕННИКАХ» О. ГОНЧАРА.....	25
Гарбера І.В. ОЦІННИЙ СКЛАДНИК КОНЦЕПТУ «ЛЮДИНА» У ФРАЗЕОЛОГІЇ СХІДНОСТЕПОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ГОВІРОК.....	29
Горобець А.В. СЕЗОННІ НОМІНАЦІЇ В СКЛАДІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ТА АСОЦІАТИВНОГО ПОЛЯ «ЧАС» (НА МАТЕРІАЛІ АВТОБІОГРАФІЧНОЇ ПОВІСТІ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА «ЩЕДРИЙ ВЕЧІР»).....	35
Дяченко М.Д. УКРАЇНСЬКА МОВА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	40
Мартос С.А., Журавльова Є.О. ПОВЕРНЕНІ ІСТОРИЧНІ ГОДОНІМИ ХЕРСОНА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДІЇ ЗАКОНІВ ПРО ДЕКОМУНІЗАЦІЮ.....	44

РОЗДІЛ 3

МОВА СУЧАСНИХ ЗМІ: ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДІАТЕКСТІВ

Бондарчук Н.І. МОДЕЛІ СИНТАКСИЧНОЇ СПОЛУЧУВАНOSTІ НОМІНАТИВНОЇ СФЕРИ «ПОГОДА» В ОНЛАЙН-НАРАТИВІ ПРО ПОГОДНІ НОВИНИ (НА МАТЕРІАЛІ БРИТАНСЬКИХ ОНЛАЙН-ГАЗЕТ).....	48
Горобець І.В. ЛЕКСИЧНИЙ ПОВТОР ЯК ЗАСІБ АКТУАЛІЗАЦІЇ ГАЗЕТНИХ ТЕКСТІВ ПАТРІОТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	52
Карабута О.П., Мандич Т.М. ПЕРСОНАЛЬНИЙ БРЕНДИНГ У БОКСЕРСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ.....	56
Костенко В.Г. ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТИПОФОРМУЮЧИХ ОЗНАК МІЖНАРОДНОГО ГАЛУЗЕВОГО ЖУРНАЛУ ЗІ СТОМАТОЛОГІЇ.....	60
Мірошніченко І.Г. ТРОПИ ЯК ЗАСОБИ ЛАКОНІЧНОСТІ ТА ВИРАЗНОСТІ В СТИСЛИХ ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ МАС-МЕДІА.....	65
Нерян С.О. ДОПИС У СОЦМЕРЕЖІ ЯК МОВЛЕННЄВИЙ ЖАНР ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ.....	70
Павлова Л.В., Тарасова Г.С. ЗАСОБИ МОВЛЕННЄВОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В СОЦІАЛЬНІЙ РЕКЛАМІ УКРАЇНСЬКОГО МЕДІАДИСКУРСУ.....	75
Руденко Н.В. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ СУГЕСТІЇ В СЕНСАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛАХ ЕЛЕКТРОННИХ ГАЗЕТ «USA TODAY», «THE GUARDIAN» І «CHINA DAILY».....	80

УДК 811.161.2'373

СЕЗОННІ НОМІНАЦІЇ В СКЛАДІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ТА АСОЦІАТИВНОГО ПОЛЯ «ЧАС» (НА МАТЕРІАЛІ АВТОБІОГРАФІЧНОЇ ПОВІСТІ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА «ЩЕДРИЙ ВЕЧІР»)

Горобець А.В., аспірант кафедри української мови
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
викладач кафедри української та іноземних мов
Вінницький національний аграрний університет

У статті розглянуто особливості авторського вираження часових понять, зокрема назв пір року, простежено взаємозв'язок лексичних та лексико-синтаксичних одиниць зі значенням часових відрізків – пір року – з контекстуальними елементами темпорального поля, які становлять асоціативне поле «час». Проаналізовано систему сезонних номінацій у складі художніх засобів, використаних у повісті.

Ключові слова: лексико-семантичне поле, асоціативне поле, темпоральність, персоніфікація, епітети, метафора, літота.

В статье рассмотрены особенности авторского выражения временных понятий, в частности названий времен года, прослеживается взаимосвязь лексических и лексико-синтаксических единиц со значением временных отрезков – времен года – с контекстуальными элементами темпорального поля, которые составляют ассоциативное поле «время». Проанализирована система сезонных номинаций в составе художественных средств, использованных в повести.

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, ассоциативное поле, темпоральность, персонификация, эпитеты, метафора, литота.

Horobets A.V. NOMINATIONS OF SEASONS IN THE COMPOSITION OF THE LEXICAL-SEMANTIC AND ASSOCIATIVE FIELD “TIME” (ON THE MATERIAL OF MICHAEL STELMACH’S AUTOBIOGRAPHIC STORY “SHCHEDRYI VECHIR”)

The article deals with the peculiarities of the author’s expression of time concepts including the names of seasons, the interrelation of lexical and lexical-syntactic units with the value of time segments – period of the year with the contextual elements of the temporal field, which form the associative composition of artistic means used in the story.

Formulation of the problem. The lexico-semantic field is one of the main issues studied by modern linguists. As part of the lexical-semantic and associative field of temporality of M. Stelmakh’s language, seasonal nominations and their semantic shades occupy a significant place.

This research was conducted on the basis of lexical and lexical-syntactic connections of the autobiographical novel by M. Stelmakh «Shchedry Vechir», which are called or described during the seasons.

The aim is: to identify and analyze the features of the lexical-semantic field of temporality on the designation of seasonal time segments. The above goal requires solving the following tasks: to analyze lexemes and syntaxes that are important for the seasons and constitute a lexical-semantic and associative field; to characterize the temporal nominations in the composition of artistic means of the M. Stelmakh’s language.

Key words: lexical-semantic field, associative field, temporality, personification, epithets, metaphor, lithotum.

Постановка проблеми. Лексико-семантичне поле – одне з головних питань, досліджуваних сучасними лінгвістами. У складі лексико-семантичного й асоціативного поля темпоральності авторської мови Михайла Стельмаха значне місце посідають сезонні номінації та їхні значеннєві відтінки.

Аналіз досліджень та публікацій. Теоретичні питання класифікації, структуризації та типології лексико-семантичних полів розглядали Ю. Антомонов, Ю. Апресян, С. Денисова, Ю. Караулов, Н. Ключка, І. Шевченко [2; 3; 5; 6; 7; 19]. Виділяють основні типи лексико-семантичних полів (природні, штучні, напівштучні та їх різновиди) і їхні структурні елементи (ядро, центр, периферія). Лексико-семантичне поле зацікавило багатьох дослідників авторського

мовосвіту письменників. Ґрунтовні дослідження лексико-семантичного поля темпоральності в поетичній мові викладено в дисертації О. Петрушенко [11]. В. Тарасова розглядає лексико-семантичне поле транспортних засобів у світлі когнітивної лінгвістики [14]. І. Ходарева визначає аксіологічний аспект лексико-семантичного поля «любов» у романах П. Загребельного [16]. О. Антіпов визначив особливості додаткових елементів лексико-семантичного поля «патріот» у художній публіцистиці Лесі Українки – семи й семемі [1]. Доволі поширеним серед мовознавців є вивчення лексико-семантичних полів у порівняльному спектрі різних мов або ж на матеріалі лексики іноземної мови (О. Левко, М. Гурецька, О. Цобенко [9; 4; 18] та ін.).

Наше дослідження здійснено на матеріалі лексичних та лексико-синтаксичних сполук автобіографічної повісті М. Стельмаха «Щедрий вечір», які називають або описують пори року.

Мета статті – визначити й проаналізувати особливості лексико-семантичного поля темпоральності на позначення сезонних відрізків часу. Зазначена мета потребує виконання таких **завдань**: проаналізувати лексеми та синтаксеми, які мають значення *пори року* та становлять лексико-семантичне й асоціативне поле; охарактеризувати темпоральні номінації в складі художніх засобів авторської мови Михайла Стельмаха.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування основних результатів дослідження. Сезонні номінації позначають здебільшого відрізок часу тривалістю в три місяці. Ядерну лексему *літо* мікрополя «пори року» та її варіанти вжито в прямому значенні – «найтепліша пора між весною й осінню» [12, с. 530] у таких реченнях: *І виріс хлопець за літо нівроку, і кирпа в цьому році не взялася лускою* [13, с. 628]. *Пропечені за літо школярі гомонять-гудуть, мов глечики на вітрах, ляскають один одного долонями поруках і плечах, допитуються, чий батько швець, щоб якомусь необачному коліном дати стілець, і міряються силою* [13, с. 629]. *Чого ж ти до мене влітку на пасіку не приїжджав? За ноги, хоч я їх улітку б'ю, ніхто не сварить мене <...>* [13, с. 646].

Денотативне значення ядерної лексеми *осінь* – «пора року між літом і зимою, яка характеризується скороченням дня, поступовим похолоданням, відльотом птахів у вирій, скиданням рослинами листяного покриву і под.». Це слово має також переносне – конотативне – значення, коли йдеться про «наближення старості, згасання почуттів, життя» [12, с. 766]. Наприклад: *А його мені не позичати, бо ще з осені заготував цього дива аж повну гранчасту пляшку* [13, с. 679]. *От якось під осінь ковтнула великого жука, а він застряг, не дійшовши до вола* [13, с. 635]. *Наш дядько Сергій ще минулою осені хотів убити борсука на жир, а тато не дали, і дядько за це назвав його квашею* [13, с. 592].

Прислівник *взимку*, згідно зі словником української мови, вжито в прямому лексичному значенні – «найхолодніша пора року між осінню та весною» [12, с. 566], наприклад: *Удосвіта я напоїв Обмінну водою з туманцем, що і взимку чаїться у нашій криниці, і, зітхаючи, вивів її з клуні у двір, де на сніг рожевими калюжками лягли мережи світанкової зірничі* [13, с. 661]. Але

тепер, взимку, я розкошую, мов кум королю: маю чорнило і для себе, і навіть на обмін, – уже три пера виміняв – вісімдесят шостий номер, череватеньке – ложечкою – і рондо [13, с. 679]. *Там на radoщах живкуни так вмащуються у сажу, що потім, коли вилітають на подвір'я, навіть коти розгублюються: яка це птиця з'явилася взимку?* [13, с. 680].

Лексико-семантичне поле «час» у художній літературі відіграє значну роль у вираженні ідіостилі письменника. Назви часових понять червоною ниткою пронизують творчість Михайла Стельмаха, подекуди навіть виступають персоніфікованими героями твору: *Літо, літечко!.. Я люблю, як ти розкриваєш свої вії, прижурений житній цвіт, я люблю, як ти довірливо дивишся на мене очима волошки і озиваєшся косою у лузі, перепілкою в полі* [13, с. 578]. *Вже не перший ранок печалиться зозуля, що от-от на сивому колосі жита загубить свій голос, – літо, літечко! Воно тихо з полів зайшло в село, постояло біля кожного тину, городу та й взялося до свого ділечка, щоб усе росло, родило* [13, с. 579]. *Як тільки весна десь у житечку-пшениці розминеться із літом, у нас досягають суніці, досягають уночі, при зорях, і тому стають схожими на росу, що випала з зірок* [13, с. 578]. *Бо я перед тим, як робити, викликав до себе весну: і зелені лужки, і синю воду, і верби над нею, і сонце над вербами* [13, с. 691]. *Оце ж коли зима обриває з днів тепло, коли вони стають найменшими і найхолоднішими, то коваль над ковалями – сам Сварог – у своїй кузні кує новорічне сонце, кує, не покладаючи рук, ще й придивляється, щоб ніде не було окалини, бо тоді влітку не вигріються ні люди, ні худоба, ні дерева, ні рослини* [13, с. 646]. Як бачимо, письменник налаштовує читача сприймати пори року як оживлених, персоніфікованих героїв, які уміють думати, дивитися, ходити, розмовляти тощо (дії пір року описані за допомогою процесуальних характеристик: *розкриваєш вії, довірливо дивишся, зайшло, постояло, взялося до ділечка, розминеться, обриває тепло* та ін.). Персоніфікація – один із наскрізних художніх засобів, використаних у повісті з метою висловлення єдності із природою, поваги й любові до неї як до вищого елемента світу.

У реченні *І з невлежаного туману вишшов синьоокий, золоточубий вересень – він причепив до свого бриля червоний з вологістю кетяг калини й нитку бабиного літа, заглянув до нашої школи, завзято вдарив у дзвін та й пішов поміж садами в степи крутити крила вітряків* [13, с. 626]

на окрему увагу заслуговує фразеологічне словосполучення, яке, згідно з академічним тлумачним словником української мови, означає частину осені – останні теплі дні в році, або ж павутиння, що літає в цей період [10, с. 76]. Засобами авторської мови Михайла Стельмаха павутина бабиного літа асоціюється з *ниткою* – тоненькою, легкою, майже невидимою, є елементом асоціативного поля темпоральності.

В автобіографічній повісті «Щедрий вечір» письменник віддає перевагу темпоральним номінаціям *весна, літо, осінь, зима*, та їх варіантам – семам, охопивши відрізки часу, які відрізняються між собою активно вираженими поняттєвими характеристиками, кліматичними особливостями, природними явищами, зовнішніми ознаками, але однаково відтворюють красу природи, що свідчить про авторське бачення прекрасного в кожній порі року, а також засвідчують приналежність автора до рідної землі, генетичний зв'язок із нею. Напр.: *Пісня одразу наблизилася до мене **весну**, і ставок із вербовою дощечкою, і Настечку над водою, і зорі у воді – усе те, в чому я живу* [13, с. 635]. *У нас **весною** навіть цвинтарі цвітуть, а там і деревця не побачиш – хіба що колись у сон забреде* [13, с. 578]; *Коли **навесні** мати підсипала квочку, в нас гостював дядько Микола* [13, с. 604]. <...> *А я йому вклоняюся посеред того двору, де вітрець підмітає срібло, а дерев'яний лелека виглядає **весну*** [13, с. 684]. *Взяли мене й перенесли з **зими** у **весну*** [13, с. 690]. *І поки собі люблюся птахом, поки перелітаю у **весну**, на ті лужки, де на латачі, м'яті, зіллій сонці вибілюються полотняні стежки, мене тихенько окликає знайомий голос* <...> [13, с. 684]. *О, як, напевне, хочеться вітряку струсити з себе, з полів дрімоту, зачерпнути крилами небо, озватися людськими голосами, задзвеніти наколиханим за **літо** зерном, а пролитися борошном* [13, с. 616]. *Ціле **літо** дід Данило живе на пасіці в лісах, а увесь рік пахне вощиною, медом і травами* [13, с. 646]. *Тату, а на Філіппінських островах буває **зима**? / На Філіппінах нема **зими** і ковзанок нема* [13, с. 655]. *Бідному Савці нема долі ні на печі, ні на лавці, – кажу, не дуже й журячись, що нема чим голову прикрити, бо **зима** ще далеко* [13, с. 628].

Для називання пір року автор подекуди використовує прийом асоціацій, не вказуючи конкретної номінації, а лише подаючи певні описові характеристики: зорові, смакові, тактильні, нюхові, щоб вплинути на сприймання читачем тексту твору, викликати в нього активну уяву та відчуття спільності, причетності до події, описуваної у творі.

Напр.: *Це теж, прихилиючи небо до землі, говорить моя мати, і тому я люблю **ту пору, коли суничники засвічують своє цвітіння*** [13, с. 578]; <...> *Підхвалив мене батько, який дуже любив воду, з нею не розлучався **до самих заморозків**, а взимку, страхаючи мерзляків, купався в снігу* <...> [13, с. 580]; *Розгладив вуса і сказав: раз таке врем'я, то він купить мені нові чобітки, і я почну їх носити **ще до снігу**, щоб не застудити голосу, – розгойдувалась і радісно лебеділа дівчинка* [13, с. 609]; *І **пахло суницею, грибами, розіпрілим хмелем і тією житньою свіжістю**, яку приносять тільки **петрівчанські** пучки блискавиць* [13, с. 613]; *А коли б цього не було, то взимку наші суботні сорочки **не пахли б м'ятою, не озивалися б зозулею і не марилося б нам весною*** <...> [13, с. 670]. У двох останніх реченнях автор торкається зими, весни й літа, хоч використовує номінації лише зими й весни. Образ літа постає перед читачем через власні асоціації з пахощами суниць, грибів, розіпрілого хмелю, житньою свіжістю, із зозулею, якою озиваються суботні сорочки та м'ятою, якою вони *пахнуть*.

Абстрактне поняття *весна* має свій аромат, тому частково матеріалізується. Асоціації, які викликає сполучення *повіяло весною*, у кожного індивідуальні. Припускаємо, що автор мав на меті не стільки описати враження героя твору, скільки намалювати *весну* в спогадах, уяві читача. Напр.: *І як воно так виходить у вас, що від кахлини аж повіяло **весною**?* [13, с. 691].

На сторінках повісті знаходимо дієслова, похідні від назв пір року: зимує, літували, які додають текстові ліричного забарвлення і наголошують на милозвучності, багатстві авторської мови. Напр.: *Михайлику, а куди веселка дівається взимку? / – Напевне, забирається у якусь оселю на небі там **зимує** собі, як твій борсук у землі* [13, с. 614]. *На хаті, в засніженому кустратому гнізді, де **літували** собі лелека й лелечиха, тепер стоїть самотній лелека і дивиться на схід. Я знаю такий закапелок, де завжди зимують в'юни, скубляться у клубки і чекають тепла* [13, с. 709].

У повісті використано омонімію: омонім літа вживається в значенні роки, що увіразнено також уживанням рослинної номінації *василечки* – польові квіти, що цвітуть улітку. Пор.: ***Літа** мені виїли серцевину і душу* [13, с. 612]. <...> *він дивився кудись у далечінь, чи то пригадував, чи то кликав до себе свої далекі **літа**, свої далекі **василечки**, свою далеку дружину, що озивалася тепер до нього тільки у снах* [13, с. 688].

Для висвітлення швидкоплинності часу і життя загалом автор використовує літо-

ту (грецьк. *litotes* – «простота», «помірність») – троп, різновид метонімії, за допомогою якого художньо поменшуються величина, сила, значення зображуваного предмета або явища [10, с. 422]. Завдяки застосуванню літоти виникає мрійливо-ностальгійний мінорний значеннєвий відтінок, адже автор порівнює відносно довгий проміжок часу трьохмісячної тривалості з одним днем. Напр.: **Літо збігло, як день** <...> [13, с. 626]; **І я теж, як свята, очікую того дня, коли грім розморожує сік у деревах чи коли не зіллям, а хлібом починає пахнути жито** [13, с. 581].

Одним із найпоширеніших художніх засобів у творчості Михайла Стельмаха є метафора – троп, що полягає в перенесенні значення з одних об'єктів на інші за схожістю чи контрастністю. У повісті «Щедрий вечір» трапляються поетони́ми *зимні очі, позимні очі, на скроні випав вічний сніг*, які підсилюють мінорний настрій і впливають на читача через активне створення образів у його уяві, адже *зимні очі, як і вічний сніг на скронях*, асоціюються з безповоротним, сумним процесом старіння, швидкоплинністю часу. Інше, не менш глибоке, значення *зимніх очей* – суворі, байдужі, холодні, сиві, майже прозорі очі. Напр.: *Він втупив у мене важкі зимні очі й насмішувато запитав Любу* <...> [4, с. 609]; *У мисливця одразу позимніли не тільки очі, а й усе вузькувате обличчя* [4, с. 609]. *Чому я тоді не вмів шанувати цієї одежини, як шаную тепер, коли на скроні випав вічний сніг?..* [13, с. 618]. На противагу важким зимовим настроям приходять метафоричний *весняний цвіт в очах*, який одразу викликає в уяві читача асоціацію з молодістю, щастям і приємними спогадами, емоціями. Напр.: *Воно й видно, – смутніє весняний цвіт в очах старого бджоляра* [13, с. 646]. Використані метафори за своєю ментальністю запозичені з усної народної творчості. Вони спонукають читача до роздумів про зміну життєвих періодів і настроїв крізь призму зміни пір року.

Широке використання епітетів свідчить про лексичне різноманіття творчості письменника. Епітети *сива розкуйовджена зима, весняна роса, зелені шуми* (у контексті має значення літнього періоду), *осінній смуток* та *зимові хустки* також спонукають читача перейматися настроями героїв твору, які тісно пов'язані з настроями сезонних особливостей. Напр.: *Ось чоловік підводиться од багаття, скидає, вітаючись, бриля, і ми бачимо на його голові сиву розкуйовджену зиму* [13, с. 619]; *Як він [час] іде – це найбільше видно по наших ясенах, по тому, що вони трима-*

ють на собі – чи весняну росу, чи зелені шуми, чи осінній смуток, чи зимові хустки [13, с. 660].

Висновки. Здійснений аналіз засвідчує, що широка варіативність номінацій мікрополя «пори року» лексико-семантичного й асоціативного поля «час» на прикладі авторської мови автобіографічної повісті Михайла Стельмаха «Щедрий вечір», а також доцільне та влучне її вживання характеризують надзвичайно тонку мовну природу письменника, поєднують у собі його особисте бачення світу, перебігу подій, часоплину з менталітетом українського народу й подільського краю зокрема. Темпоральні номінації в складі художніх засобів сприяють появі внутрішніх психологічних асоціацій, утворенню взаємозв'язків «автор – мова – читач». Перспективу подальших досліджень вбачаємо в ґрунтовному вивченні інших мікрополів лексико-семантичного й асоціативного поля «час» у мові художніх творів письменника.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антіпов О. Лексико-семантичне поле «патріот» у художній публіцистиці Лесі Українки. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія «Філологічні науки». 2015. Вип. 6. С. 37–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpufn_2015_6_7.
2. Антомонов А. Исследование структурной организации лексико-семантического поля: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.19. К., 1987. 215 с.
3. Апресян Ю. Экспериментальное исследование семантики русского глагола. М.: Наука, 1967. 251 с.
4. Гурецька М. Лексико-семантичне поле «роздратування». Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / за ред. Г. Аркушина та ін. Луцьк, 2011. № 3: Філологічні науки. Мовознавство. Ч. 2. С. 98–102.
5. Денисова С. Типологія категорій лексичної семантики. К.: Вид-во Київського державного лінгвістичного ун-ту, 1996. 294 с.
6. Караулов Ю. Структура лексико-семантического поля. Филологические науки. 1972. № 1. С. 57–68.
7. Ключка Н. Лексико-семантичне поле як системно-структурне утворення. Наукові записки. Серія «Філологічна». Острог: НаУОА, 2012. Вип. 24. С. 129–132.
8. Кочерган М. Слово і контекст: лексична сполучуваність і значення слова. Львів: Вища школа, 1980. 183 с.
9. Левко О., Докучаєва К. Лексико-семантичне поле «природні явища» в давньогрецькій мові. *Studia linguistica*. 2014. Вип. 8. С. 199–203. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Stling_2014_8_34.
10. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
11. Петрушенко О. Лексико-семантичне поле «час» в українській поезії другої половини ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова»; Національний авіаційний університет. Київ, 2010. 20 с.
12. Словник української мови: в 11 т. / за ред. І. Білодіда. АН УРСР. Інститут мовознавства. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
13. Стельмах М. Щедрий вечір. Вибрані твори / М. Стельмах. К., 2005. 736 с.
14. Тарасова В. Семантичне поле «засоби пересування» в сучасних англійській, німецькій, російській та українській мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство»; Донецький національний університет. Донецьк, 2009. 18 с.

15. Уфимцева А. Лексическое значение. Принцип семиологического описания лексики. М.: Эдиториал УРСС, 2002. 240 с.

16. Ходарева І. Лексико-семантичне й асоціативне поле «любов» у мові творів Павла Загребельного: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова»; Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2009. 19 с.

17. Царук О. Час – не хвилина, час – віки і вічність (номінація «час» в українській поетичній мові другої половини ХХ ст.). Культура слова. 2005. Вип. 65. С. 33–36.

18. Цобенко О. Лексико-семантичне поле «ювелірні прикраси» в англomовних енциклопедіях. Література та культура Полісся. Серія «Філологічні науки». 2013. Вип. 74. С. 265–271. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ltkpfil_2013_74_32/

19. Шевченко І. Теорія лексико-семантичного поля у дослідженнях мовознавців. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. URL: <http://intkonf.org/shevchenko-ig-teoriya-leksiko-semantichnogo-polya-u-doslidzhennyah-movoznavtsiv/>.